

]

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: a fás szárú növények védelméről szóló új önkormányzati rendelet megalkotása

Tisztelt Képviselő-testület!

A jelenleg hatályos, fás szárú növények védelméről szóló 58/2018. (XII. 17.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) megalkotásáról mintegy hét évvel ezelőtt döntött a Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testülete.

2024. október 1-jén lépett hatályba a települési zöldinfrastruktúráról, a zöldfelületi tanúsítványról és a zöld védjegyről szóló 282/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tzir.), amely a korábbinál komplexebb, a települési zöld- és szürkeinfrastruktúrát, egyúttal az ökoszisztéma-szolgáltatásokat egységesen kezelni kívánó jogszabály, és amelynek egyúttal fontos részét képezi a fás szárú növények védelmére vonatkozó szabályozás is.

A Tzir. 14. § (1) bekezdése értelmében a környezetvédelmi államigazgatási hatáskörben a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosi kerület jegyzője és a Fővárosi Önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyző látja el a (2) bekezdés szerinti zöldfelületi hatósági feladatokat.

A fenti szabályoknak megfelelően az új rendelettervezet kiindulási alapja továbbra is az, hogy a jegyző nem közhasználatú területen a fák, közhasználatú területen a fás szárú növények tekintetében környezetvédelmi államigazgatási hatáskörében dönt a kivágási engedély kiadásáról, melynek keretében előírja azok szükség szerinti pótlását.

A rendelettervezet első olvasatát a Képviselő-testület 2025. december 11-ei ülésén tárgyalta. Ezen a testületi ülésen és az azt megelőző bizottsági üléseken elhangzott képviselői javaslatokat maximálisan igyekeztünk figyelembe venni a rendelettervezet további szövegezése, az egyes előírások pontosítása során. Ezek alapján született meg a rendelettervezet második olvasata, melyet a Képviselő-testület 2026. január 29-ei ülésén elfogadásra javasolt.

Ezt követően a rendelet tervezetét, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) 48. § (3) bekezdése alapján az illetékes környezetvédelmi igazgatási szervnek véleményezésre, míg a szomszédos önkormányzatok részére tájékoztatásul megküldtem. A Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztálya – mint illetékes szakigazgatási szerv – válaszlevelében a rendelet-tervezetben foglaltakkal kapcsolatban kifogást nem emelt, azt a képviselő-testület számára elfogadásra javasolta. A környezetvédelmi hatóság levelét az előterjesztéshez mellékelem. Ezt követően a rendelettervezetnek csak a hatóság véleményezési jogkörét nem érintő, jogtechnikai pontosítására került sor.

Ugyanakkor előterjesztésemben szeretném ismételtlen kiemelni azokat a leglényegesebb változásokat, amelyek a jövőbeni eljárásokban érdemi változásokat eredményeznek az Ör. alkalmazásához képest:

1. A Tzir. közvetlenül is lehetővé teszi közigazgatási bírság alkalmazását, továbbá a Kvt., amely a környezetvédelmi államigazgatási hatáskör mögöttes szabályrendszerét képezi, szintén tartalmaz a környezetvédelmi (közigazgatási) bírságra vonatkozó rendelkezéseket. A Kvt. 106. § (1) bekezdése alapján, aki jogszabályban, hatósági határozatban közvetlenül vagy közvetve a környezet védelmét szolgáló előírást megszeg, a jogsértő magatartás súlyához igazodó környezetvédelmi bírságot köteles fizetni. A közigazgatási bírság alkalmazásakor a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankció tv.). A Szankció tv. egyfelől rögzíti a közigazgatási bírság alkalmazásának kereteit, a 9. § (3) bekezdés a) pontjában előírva, hogy a hatóság a környezetkárosodással járó jogsértést a fokozatosság mellőzésével, közigazgatási bírsággal sújtson figyelmeztetés helyett, másfelől a 10. § (2) bekezdésében megállapítja a közigazgatási bírság maximumát. A jelenlegi gyakorlattól eltérve – mivel a környezetvédelmi bírság kiszabása a törvény, illetve a Korm. r. rendelkezésein, és nem az önkormányzat rendeletén alapul – lehetőség van az önkormányzati rendeletben meghatározottnál magasabb bírságtételek – megfelelő, a mérlegelés bemutatását is tartalmazó indokolás mellett történő – alkalmazására.
2. Miután az engedély nélküli fakivágás az előző pont alapján hatékonyabban szankcionálható, a fa és a cserjepótlás mértéke egységesen – a kivágás jogszerűségére tekintet nélkül – a kivágott fa törzsátmérőjének 150%-a, illetve cserje esetében a cserjével borított terület 150%-a. A pótlás mértékének meghatározása a kivágásra kerülő fás szárú növényállomány nagyobb ökológiai értékének figyelembevételével történik, tekintettel arra, hogy a meglévő, idősebb és nagyobb törzsátmérőjű faegyed, faállomány, illetve cserjével borított terület jelentősebb lombkoronamérettel, illetve zöldtömeggel rendelkezik. Az ökológiai értékét többek között a zöldtömeg és lombkorona árnyékolása, por- és széndioxid-megkötő, valamint párologtatási képessége adja. Álláspontunk szerint a pótlást csak a nagyobb össz-törzsátmérőnek megfelelő mennyiségű ültetendő fa, illetve a nagyobb területen telepített cserje által biztosított lombtömeg tudja biztosítani. Ennek megfelelően a rendelettervezetben már nem szerepel külön az engedély alapján vagy engedély nélkül végzett kivágás esetére vonatkozó pótlási mérték.
3. A rendelettervezet a lombos és örökzöld fák mellett a gyümölcsfákat is bevonja az engedélyköteles körbe, azaz a gyümölcsfák kivágásához is a jegyző engedélye szükséges. A gyümölcsfák esetében azonban a fapótlás mértéke nem a törzsátmérőtől függően kerül meghatározásra, hanem darabszámot veszünk az eljárás alapjául. Ugyanakkor indokoltnak tartanám, hogy a gyümölcsfák kivágásának engedélyeztetését célzó rendelkezések későbbi időponttól, szeptember 1-től legyenek alkalmazandóak, annak érdekében, hogy az új előírás megismertetésére elegendő idő álljon rendelkezésre.
4. Az Ör.-ben foglalt szabályozásokhoz képest új elemként jelenik meg az általános rendelkezések között a madarak költési időszakában végzett fakivágások alapvető tilalma. A költési időszakban végzett, különösen nagyobb mennyiségű fára kiterjedő fakivágások a védett és fokozottan védett madár- és egyéb állatfajok tömeges elhullását, sérülését okozhatják. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (1) bekezdése szerint tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínzása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása. Ezt figyelembe véve, a rendelet alapján a fakivágásokat kizárólag a költési időszakon kívül kell elvégezni, kivéve az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető fás szárú növényeket érintő eseteket. A rendelet egyúttal definiálja a költési időszak fogalmát.

A Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 39/2018. (IX. 26.) önkormányzati rendelete 24. § (5) bekezdésében foglaltak szerint a rendelet-tervezetek a jogalkotásról szóló törvény szerinti előzetes hatásvizsgálat elkészítését követően terjeszthetők a Képviselő-testület elé. Erre figyelemmel az alábbiakról tájékoztatom a Képviselő-testületet.

A rendelet társadalmi hatása kedvező. A várható hatásokat vizsgálva megállapítható, hogy annak megalkotása nagyobb hatékonysággal segítheti elő a XII. kerület Hegyvidék kedvező környezeti állapotának megőrzését, az őshonos fás szárú növények védelmét. A rendelet várható hatásai közé tartozik, hogy a szankció lehetősége és a nagyobb mértékű fapótlási követelmény előírására tekintettel kisebb számban vágnak ki fás szárú növényeket.

A rendelet alkalmazása során közepes mértékben számíthatunk az adminisztrációs terhek növekedésére, alkalmazásához többlet személyi, szervezeti és pénzügyi erőforrás szükséges lehet, ezt a Polgármesteri Hivatal biztosítja.

Tisztelt Képviselő-testület!

Az előterjesztést előzetesen véleményezésre megküldtem a Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottságnak, valamint a Jogi és Ügyrendi Bizottságnak. A Bizottságok álláspontjáról a Képviselő-testületet a testületi ülésen tájékoztatom.

Az előterjesztésben foglaltak alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az alábbi rendeletalkotási javaslatot fogadja el.

Rendeletalkotási javaslat:

A Képviselő-testület az előterjesztés 1. melléklete szerint megalkotja a fás szárú növények védelméről szóló önkormányzati rendeletét.

(A döntéshozatal módja: minősített többség)

Budapest Hegyvidék, 2026. április 24.

dr. Bitskey Botond s.k.
jegyző

Láttam:

Kovács Gergely s. k.
polgármester

Melléletek:

1. melléklet – rendelettervezet
2. melléklet – az érintett önkormányzati rendeletek változásait bemutató melléklet
3. melléklet – környezetvédelmi szakigazgatási szerv szakmai véleménye